

Наредба № 21
на БНБ
от 26 ноември 2015 г.
за задължителните минимални резерви,
които банките поддържат
при Българската народна банка

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 94 от 4 декември 2015 г.; в сила от 4 януари 2016 г.; изм., бр. 44 от 2021 г.; изм., бр. 42 от 2023 г.)

Предмет

Чл. 1. С тази наредба се определят сроковете, размерите и активите, в които банките и клоновете на чуждестранни банки със седалище в страната поддържат задължителни минимални резерви при Българската народна банка (БНБ).

Резервна база

Чл. 2. Резервната база, върху която се определя размерът на задължителните минимални резерви, са привлечените средства на банките в левова и чуждестранна валута, с изключение на средствата, привлечени:

1. от други банки и клоновете на чуждестранни банки със седалище в страната;

2. чрез клонове на местна банка в чужбина;

3. под формата на инструменти на собствения капитал съгласно чл. 4, параграф 1, т. 119 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012.

Процент на задължителните минимални резерви

Чл. 3. (1) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2023 г., в сила от 1 юли 2023 г.) Банките поддържат задължителни минимални резерви в размер 12% от резервната база.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2023 г., в сила от 1 юни 2023 г.) В изключение от изискването по ал. 1 банките не поддържат задължителни минимални резерви за привлечените средства от държавния и местните бюджети.

Резервни активи

Чл. 4. Банките поддържат задължителни минимални резерви в следните свои резервни активи:

1. наличности по сметка за сетълмент в Системата за брутен сетълмент в реално време (РИНГС), оперирана от БНБ;
2. наличности по други специални сметки в левове и евро при БНБ;
3. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2023 г.) 50% от касовите наличности, включително в АТМ устройствата на банките.

Свръхрезерви

Чл. 5. (1) (Изм. – ДВ, бр. 44 от 2021 г.) Свръхрезерви е превишението на наличностите, държани в резервни активи по чл. 4 над изискуемия размер на задължителните минимални резерви по чл. 3.

(2) Свръхрезервите се определят на среднодневна база за периода на поддържане.

Лихва по задължителните минимални резерви и свръхрезервите

Чл. 6. (1) Българската народна банка може да начислява лихва в левове върху задължителните минимални резерви и свръхрезервите в размер, определен от Управителния съвет на БНБ.

(2) Лихвата върху свръхрезервите може да бъде отрицателна величина, освен ако свръхрезервите са наложени в резултат на надзорна мярка.

Базисен период

Чл. 7. (1) Базисен период е периодът, през който се наблюдава резервната база на банките с оглед определяне размера на задължителните минимални резерви.

(2) Базисен период е всеки календарен месец.

Период на поддържане

Чл. 8. (1) Период на поддържане е периодът, през който банките трябва да поддържат задължителни минимални резерви.

(2) Периодът на поддържане започва от четвъртия ден на отчетния базисен период и завършва на третия ден от следващия отчетен базисен период.

Установяване на общия размер на резервите, които банките поддържат в БНБ

Чл. 9. Размерът на задължителните минимални резерви, които всяка банка трябва да достигне в края на периода на поддържане, се установява като произведение между резервната база на банката по чл. 2 през всички дни от

базисния период и процента на задължителните минимални резерви по чл. 3, като резултатът се закръглява до цяло число.

Поддържане на задължителните минимални резерви

Чл. 10. (1) Банките сами изчисляват размера на задължителните минимални резерви, които трябва да поддържат, и ги управляват през периода на поддържане, така че да изпълнят изискванията на тази наредба.

(2) Приема се, че една банка е изпълнила изискванията на тази наредба, ако сумата от наличностите по резервните и активи по чл. 4 през всички дни от периода на поддържане по чл. 8 е равна на или надвишава размера на задължителните минимални резерви по чл. 3.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2023 г.) По време на периода на поддържане банка може да ползва без ограничение задължителните си минимални резерви, при условие че изпълнява изискването на ал. 2. При ползване на над 50% от левовата равностойност на задължителните и минимални резерви банката дължи лихва съгласно чл. 12, ал. 1.

Отчетност

Чл. 11. (1) Банките представят всяка седмица отчет за резервната си база и за касовите си наличности в левове и в чуждестранна валута, включително в АТМ устройствата.

(2) Отчетите по ал. 1 се представят в началото на всяка седмица, но не по-късно от вторник, като информацията е за предходната седмица и е за всеки ден от нея поотделно.

(3) Освен отчетите по ал. 1 банките представят в БНБ и отчет най-късно до два дни след края на всеки базисен период, който обхваща дните между последния седмичен отчет и края на базисния период.

(4) Отчетите се представят в Управление „Банково“ на БНБ по електронен път от оторизирани за всяка банка лица.

(5) Подуправителят, ръководещ Управление „Банково“, определя с указание формата и съдържанието на отчетите на банките по тази наредба.

Санкции

Чл. 12. (1) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2023 г.) В случай че в периода на поддържане банка ползва над 50% от левовата равностойност на задължителните си минимални резерви, тя заплаща на БНБ лихва в левове за използваната част над 50% от резервите за всеки ден на ползване в размер, определен от Управителния съвет на БНБ.

(2) Банка, която в края на периода на поддържане отчете недостиг на задължителните си минимални резерви, заплаща на БНБ лихва в левове върху сумата на недостига в размер, определен от Управителния съвет на БНБ.

(3) Лихвата по този член и по чл. 6, ал. 2 се събира служебно от сметките на банката при БНБ.

Чл. 13. (1) Ако в края на периода на поддържане банка или клон на чуждестранна банка отчете недостиг, по-голям от 1/12 от задължителните минимални резерви, Управление „Банково“ уведомява Управление „Банков надзор“ с оглед извършване на съответна проверка, а Управителният съвет на БНБ със свое решение може да ограничи текущото ползване на средства от сметките на банката при БНБ до пълното възстановяване на задължителните минимални резерви.

(2) Към мерките по ал. 1 се пристъпва и когато банка отчетва недостиг по задължителните минимални резерви през три последователни периода на поддържане независимо от размера на недостига.

Чл. 14. При забава предоставянето на отчетите по чл. 11, както и при неизпълнение на други изисквания на тази наредба могат да се приложат предвидените в Закона за Българската народна банка глоби и имуществени санкции.

Освобождаване от задължението за поддържане на резерви

Чл. 15. Банките, обявени в несъстоятелност или ликвидация, не поддържат задължителни минимални резерви при БНБ, считано от датата на решението за обявяване в несъстоятелност, респективно от датата на образуването на производство за принудителна или доброволна ликвидация.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Тази наредба се издава на основание чл. 41, ал. 1 и чл. 16, т. 5 от Закона за Българската народна банка, приета е с Решение № 116 от 26 ноември 2015 г. на УС на БНБ и влиза в сила от 4 януари 2016 г.

§ 2. Наредба № 21 от 1998 г. за задължителните минимални резерви, които банките поддържат при Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 28 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 118 от 1998 г.; попр., бр. 124 от 1998 г.; изм., бр. 50 от 2000 г., бр. 68 от 2002 г., бр. 110 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 48 от 2004 г.; изм., бр. 103 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 20 и 37 от 2005 г.; изм., бр. 62 и 93 от 2005 г., бр. 19, 48 и 94 от 2006 г.; бр. 62 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 94 от 2008 г.; изм., бр. 104 от 2008 г. и бр. 10 от 2010 г.) се отменя.

§ 3. Подуправителят, ръководещ Управление „Банково“, издава указания по прилагането на тази наредба.

НАРЕДБА
за изменение на Наредба № 21 от 26 ноември 2015 г.
за задължителните минимални резерви, които банките
поддържат при Българската народна банка

(Обн., ДВ, бр. 44 от 25 май 2021 г.)

.....

Заключителна разпоредба

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 41, ал. 1 и чл. 16, т. 5 от Закона за Българската народна банка, приета е с Решение № 147 от 14 май 2021 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и влиза в сила от 4 юни 2021 г.

НАРЕДБА
за изменение на Наредба № 21 от 26 ноември 2015 г. за
задължителните минимални резерви, които банките
поддържат при Българската народна банка

(Обн., ДВ, бр. 42 от 12 май 2023 г.)

.....

Заключителни разпоредби

§ 6. Тази наредба се издава на основание чл. 41, ал. 1 и чл. 16, т. 5 от Закона за Българската народна банка и е приета с Решение № 166 от 26 април 2023 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

§ 7. Параграф 1 влиза в сила от 1 юли 2023 г.

§ 8. Параграф 2 влиза в сила от 1 юни 2023 г.

§ 9. Параграфи 3 – 5 влизат в сила от деня на обнародването на наредбата в „Държавен вестник“.